

Økonomi ved udtagning af mindre arealer til natur

Landskonsulent Michael Højholdt, SEGES

Plantekongres 15. Januar 2020, Session 54

Noget af det bedste i verden

Promilleafgiftsfonden for landbrug

STØTTET AF

Udtagning af mindre arealer til natur

SEGES

Agenda

- Forhold med betydning for økonomien ved udtagning af mindre arealer til natur
- Hvad har vi regnet på og hvordan?
- Eksempler på beregninger

Hvad betyder noget for økonomien ved udtagning af mindre arealer?

- Mistet bruttoudbytte fra afgrøder – udbyttepotentiale og arealets størrelse
- - omkostninger til dyrkning
- = mistet indtjening
- Gevinst ved højere kapacitet på øvrigt areal - sparet tid og rettidseffekt
- Gevinst ved synergier mellem naturtiltag og produktion, f.eks. naturlige fjender til skadedyr i afgrøderne, bedre bestøvning, indtjening fra jagt.
- Tab som følge af ukrudt, skadevoldere, evt. skygge fra naturtiltag.
- Etablering og vedligeholdelse af naturtiltag
- Mulighed for tilskud

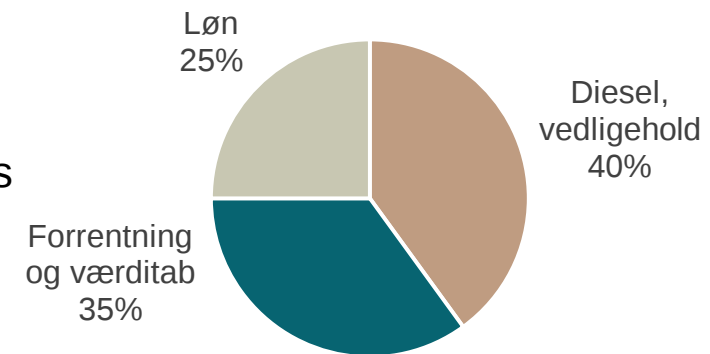
Hvad har vi regnet på og hvordan?

- ✓ Mistet indtjening på udtaget areal - udbyttepotentiale og størrelsen af det udtagne areal
- ✓ Gevinst ved højere kapacitet på øvrigt areal og fra synergier mellem naturtiltag, produktion og jagt antages at gå op med tab som følge af ukrudt, skadevoldere og skygge fra naturtiltag.
- ✓ Det forudsættes, der er gennemføres årlig vedligehold / slåning, så der opretholdes ret til EU-grundbetaling. Der er ikke indregnet evt. tilskud til græsning.

Mistet indtjening på udtaget areal - marginalindjening

- A. Mistet bruttoudbytte (mængde x pris på afgrøden)
- B. Mistet dækningsbidrag (bruttoudbytte minus sparede stykomkostninger)
- C. Mistet dækningsbidrag efter arbejde og maskiner:
 - I. Afholder marginalt fulde maskin- og arbejdsomkostninger – f.eks. ved køb af maskinstationsydelse
 - II. Afholder marginalt energi & vedligehold samt løn (forrentning og værditab antages uændret af marginalanvendelse) – f.eks. løn gives for overarbejde
 - III. Afholder kun energi & vedligehold – (forrentning og værditab antages uændret af marginalanvendelse) - man arbejder gratis / forsømmer ikke andet værdiskabende arbejde

Omkostninger til maskiner og arbejde
(sammensætning er bedriftsspecifik)

Eksempler på afgrødekalkuler

- handelsgødning	Vinterhvede		Vårbyg	
	JB 1-3	JB 5-6	JB 1-3	JB 5-6
	kr. pr. ha			
Bruttoudbytte	8.490	13.620	6.240	8.890
Stykomkostninger	- 3.015	- 3.434	- 2.101	- 2.197
Dækningsbidrag	5.475	10.186	4.139	6.693
Maskin- og arbejdsomkostninger	- 5.290	- 6.529	- 4.394	- 5.110
Dækningsbidrag efter maskiner og arbejde	185	3.657	- 255	1.583

- husdyrgødning	Vinterhvede		Vårbyg	
	JB 1-3	JB 5-6	JB 1-3	JB 5-6
	kr. pr. ha			
Bruttoudbytte	8.490	13.620	6.240	8.890
Stykomkostninger	- 1.744	- 1.959	- 935	- 961
Dækningsbidrag	6.746	11.661	5.305	7.929
Maskin- og arbejdsomkostninger	- 5.717	- 6.979	- 4.994	- 5.770
Dækningsbidrag efter maskiner og arbejde	1.029	4.682	311	2.159

Eksempler på dækningsbidrag beregnet ved normudbytter for jordtypen. Pris byg 105 kr. pr. hkg, hvede 110 kr. pr. hkg. Mod. e. farmtal.dk

Eksempel på estimat for mistet indtjening, kr.

Vårbyg JB 5-6						
			(%)	Pr. ha	Areal, ha	I alt
Mistet bruttoudbytte				8.890	0,26	2.311
Mistet dækningsbidrag I				6.694	0,26	1.740
Mistet dækningsbidrag II						
Mistet DBII - fulde omkostninger	100	Resultat 1:		1.584	0,26	412
DBII afholder løn + energi & vedligehold	65	Resultat 2:		3.372	0,26	877
DB II afholder kun energi og vedligehold	40	Resultat 3:		4.650	0,26	1.209

Mistet indtjening, gødet med handelsgødning

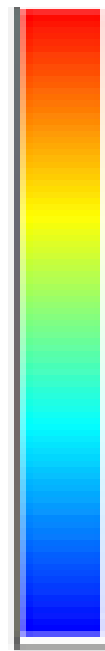
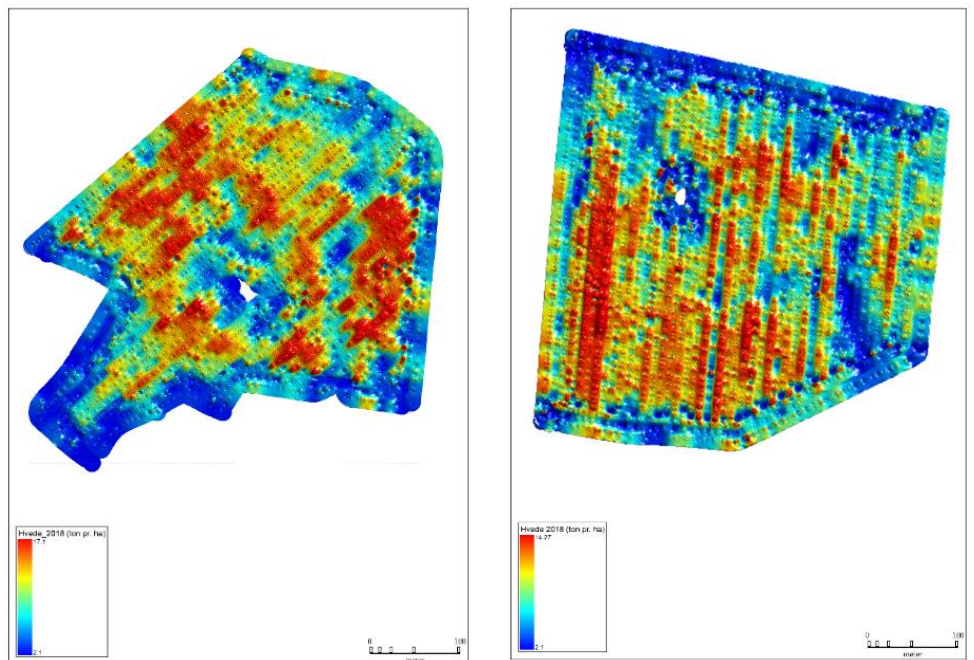
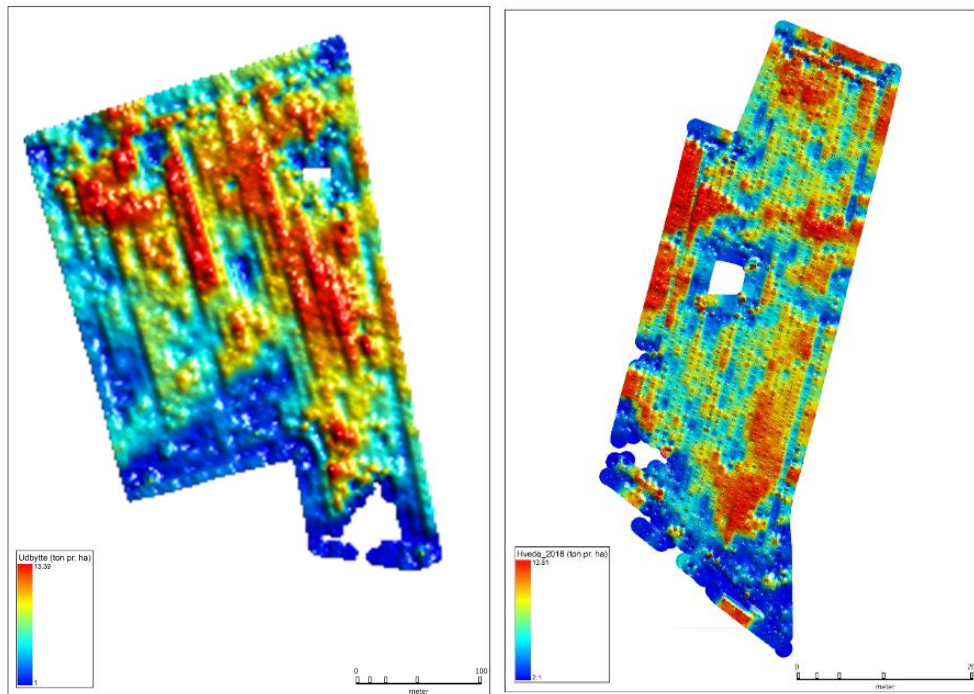
Vinterhvede (1 års) JB 5-6					
Pr. ha		Areal, ha		I alt	
Mistet bruttoudbytte		13.620		0,26	
Mistet dækningsbidrag I		10.186		0,26	
Mistet dækningsbidrag II					
Mistet DBII - fulde omkostninger	100	Resultat 1:	3.657	0,26	951
DBII afholder løn + energi & vedligehold	65	Resultat 2:	5.942	0,26	1.545
DB II afholder kun energi og vedligehold	40	Resultat 3:	7.574	0,26	1.969

Vinterhvede (1 års) JB 1-3					
Pr. ha		Areal, ha		I alt	
Mistet bruttoudbytte		8.490		0,26	
Mistet dækningsbidrag I		5.476		0,26	
Mistet dækningsbidrag II					
Mistet DBII - fulde omkostninger	100	Resultat 1:	186	0,26	48
DBII afholder løn + energi & vedligehold	65	Resultat 2:	2.037	0,26	530
DB II afholder kun energi og vedligehold	40	Resultat 3:	3.360	0,26	873

- I. Afholder marginalt fulde maskin- og arbejdsomkostninger – mellem ca. 0 og 1.000 kr. for 0,26 ha
- II. Afholder marginalt energi & vedligehold samt løn – mellem ca. 300 og 1.500 kr. for 0,26 ha
- III. Afholder marginalt kun energi & vedligehold - mellem ca. 600 og 2.000 kr. for 0,26 ha

Vårbyg JB 5-6					
Pr. ha		Areal, ha		I alt	
Mistet bruttoudbytte		8.890		0,26	
Mistet dækningsbidrag I		6.694		0,26	
Mistet dækningsbidrag II					
Mistet DBII - fulde omkostninger	100	Resultat 1:	1.584	0,26	412
DBII afholder løn + energi & vedligehold	65	Resultat 2:	3.372	0,26	877
DB II afholder kun energi og vedligehold	40	Resultat 3:	4.650	0,26	1.209

Vårbyg JB 1-3					
Pr. ha		Areal, ha		I alt	
Mistet bruttoudbytte		6.240		0,26	
Mistet dækningsbidrag I		4.140		0,26	
Mistet dækningsbidrag II					
Mistet DBII - fulde omkostninger	100	Resultat 1:	- 255	0,26	- 66
DBII afholder løn + energi & vedligehold	65	Resultat 2:	1.283	0,26	334
DB II afholder kun energi og vedligehold	40	Resultat 3:	2.382	0,26	619

Hvede	DBII (efter arbejde & maskiner)	DBII marginalt (kun energi, vedl. og løn)	DBII marginalt (kun energi og vedl.)
hkg pr. ha	kr. pr. ha		
130	7.500	9.600	11.000
90	3.300	5.200	6.600
75	1.600	3.600	5.000
40	-2.200	-300	1.100
20	-4.400	-2.400	-1.000

Opnå god økonomi med udtagning til natur

- **Overvej at udtage urentable jorde i marken.** Prioritér at udtage jordstykker der
 - a) giver lavt udbytte
 - b) ligger i kant af marken eller op ad eksisterende natur, f.eks. levende hegn, søer eller gravhøje
 - c) reducerer kiler og overlap på det dyrkede areal.
- **Brug dit udbyttekort som redskab.** Udbyttekort fra mejetærskeren – eller dine egne erfaringer - vil være et godt redskab til at finde områder, som ikke giver et positivt dækningsbidrag. Det kan f.eks. være meget stive lerpletter, vandlidende områder, grovsand uden vanding eller hjørner, hvor det er svært at etablere en god afgrøde.
- **Arealer med lav dyrkningsværdi har ofte størst naturpotentiale.** Når de rigtige jorde udtages, kan der ofte opnås synergier mellem økonomi og natur.

Økonomi ved udtagning af mindre arealer til natur

Landskonsulent Michael Højholdt, SEGES

Plantekongres 15. Januar 2020, Session 54

Noget af det bedste i verden

